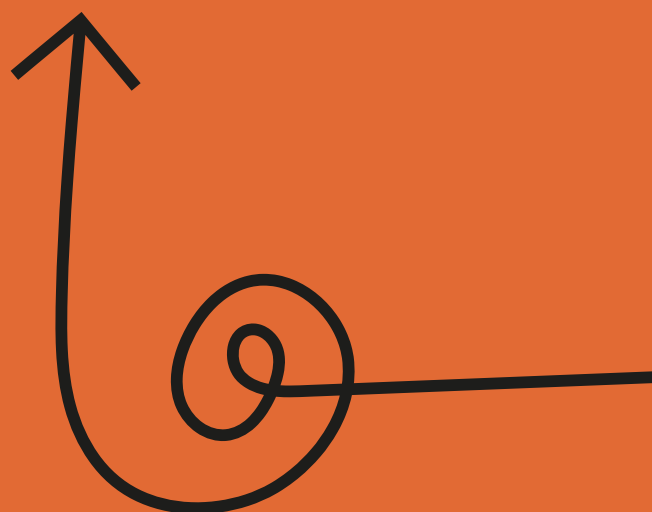

Jobben som bryter arbetslösheten I SÄRSKILT UTSATTA OMRÅDEN

| 4 | **Almega**

Förord

Sedan 2019 har Almega kartlagt hur arbetsmarknaden ser ut i de särskilt utsatta områdena i Södra Sverige och Mellansverige. Årets kartläggning visar att andelen i jobb är betydligt lägre i dessa områden än i övriga landet men att situationen har förbättrats avsevärt de senaste åren. Allt fler boende i de utsatta områdena har ett jobb idag och det är tjänstesektorn som står för dessa jobb.

Utvecklingen går åt rätt håll men för att skynda på den behövs fler reformer för att stärka drivkrafterna till arbete och för att göra det lättare för tjänsteföretagen att anställa.

Rapporten har författats av Jonas Jegers, näringspolitisk expert på Almega och Patrick Joyce, chefekonom på Almega.

Stockholm, juni 2025

Fredrik Östbom, näringspolitisk chef, Almega

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Utrikes födda i arbete	5
Jobb och egenförsörjning i särskilt utsatta områden	8
Tjänstesektorn skapar jobben i utsatta områden.....	13
Stora kompetensbehov i de vanligaste yrkena i särskilt utsatta områden	19
Vad säger de boende i de särskilt utsatta områdena?.....	21
Fyra reformer att genomföra. Sverige kan inte vänta	22
Referenslista	24

Sammanfattning

I de särskilt utsatta områdena runt några större städer i Södra Sverige och Mellansverige finns de mest omfattande samhällsproblemen idag. Områdena belastas av hög arbetslöshet, långvarigt bidragsberoende och hög brottslighet. För att bryta utanförskapet och segregationen i dessa områden är det absolut viktigaste att människor får ett arbete och kan försörja sig själva.

För femte gången har Almega med hjälp av specialbeställd statistik från SCB kartlagt hur många som arbetar i de särskilt utsatta områdena och vad dessa personer i så fall arbetar med. Årets kartläggning har flera goda nyheter:

Den första goda nyheten är att andelen personer som arbetar i de utsatta områdena fortsätter att växa. År 2023 arbetade 69 procent av männen och 60 procent av kvinnorna. Andelen i arbete har ökat varje år sedan pandemin 2020.

Den andra goda nyheten är att nyanlända invandrare i dessa områden snabbare får arbete än tidigare. 71 procent av de nyanlända männen i dessa områden hade ett arbete 2023. Bland de nyanlända kvinnorna arbetade bara 44 procent men andelen nyanlända kvinnor i arbete har vuxit betydligt de senaste åren.

Den tredje goda nyheten är att även andelen personer som kan försörja sig själva på sitt arbete i dessa områden växer. År 2023 kunde 58 procent av männen och 45 procent av kvinnorna i de särskilt utsatta områdena försörja sig på sin arbetsinkomst. Andelen självförsörjande är betydligt lägre än i övriga landet men har vuxit betydligt både bland män och kvinnor.

Kartläggningen visar också att det är tjänstesektorn som erbjuder jobben till de boende i de utsatta områdena. För männen är transport och lager, restaurang och städ och serviceyrkena vanligast. Bland kvinnor dominerar städ och service, vård och omsorg och förskola.

Det vanligaste första jobbet för en nyanländ kvinna är städare medan nyanlända män oftast börjar arbeta inom restaurangbranschen.

Även om utvecklingen går i rätt riktning återstår mycket att göra. För att förstärka den positiva utvecklingen i de utsatta områdena behövs fler reformer för att öka andelen arbetande och självförsörjande i dessa områden. Därför lägger Almega fyra skarpa förslag som behöver få gehör.

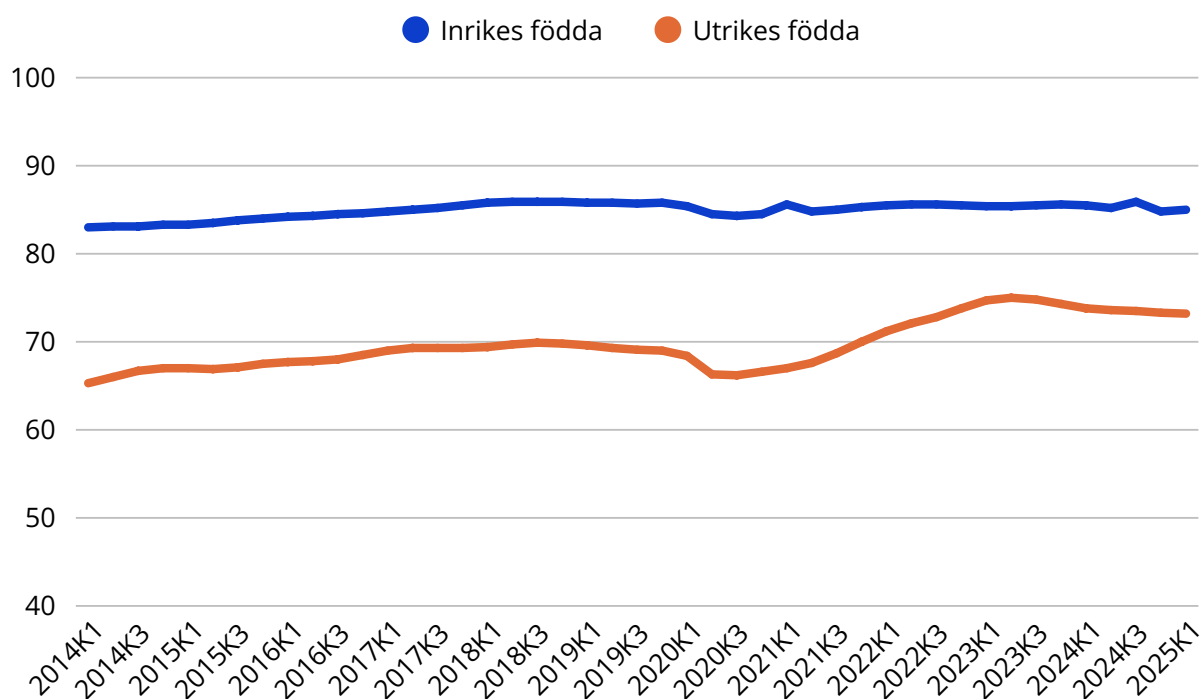
- ➔ Låt fler arbetssökande få aktiva insatser från fristående aktörer eller arbetsförmedlingen.
- ➔ Skärp kraven på aktivitet i bidragssystemen och kontrollera att reglerna efterlevs.
- ➔ Öka skillnaderna mellan bidrag och arbete.
- ➔ Gör det billigare att anställa. Sänk arbetsgivaravgiften.

Utrikes födda i arbete

Under 2000-talet har Sverige haft en omfattande invandring och har tagit emot flest asylinvandrare i hela EU i förhållande till befolkningen. Den stora invandringen har ökat befolkningen och arbetskraften. Mer än en miljon utrikes födda arbetar numera samtidigt är gapet i sysselsättning fortfarande stort mellan inrikes och utrikes födda.

Diagram 1. Andel sysselsatta (20-64 år), första kvartalet 2014 till 2025

Procent

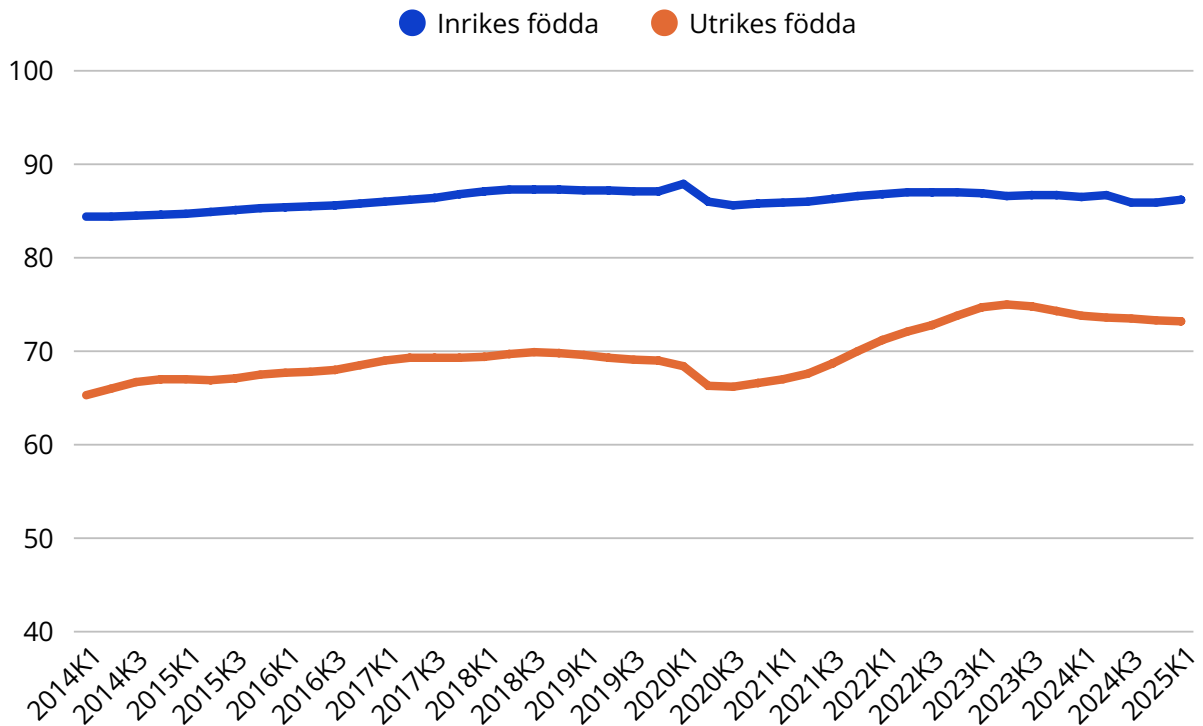

Källa: SCB, arbetskraftsundersökningarna

Allt fler utrikes födda har dock fått jobb de senaste elva åren. Det första kvartalet 2025 arbetade 73 procent av de utrikes födda, åtta procentenheter fler än samma kvartal 2014. Andelen utrikes födda i jobb har minskat något de senaste två åren på grund av lågkonjunkturen. Gapet i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda har minskat betydligt de senaste fem åren men är fortfarande stort. Det första kvartalet i år var andelen sysselsatta tolv procentenheter lägre bland utrikes födda än bland inrikes födda. Gapet har vidgats något under den nuvarande lågkonjunkturen.

Diagram 2. Andel sysselsatta bland män, (20-64 år), första kvartalet 2014 till 2025

Procent

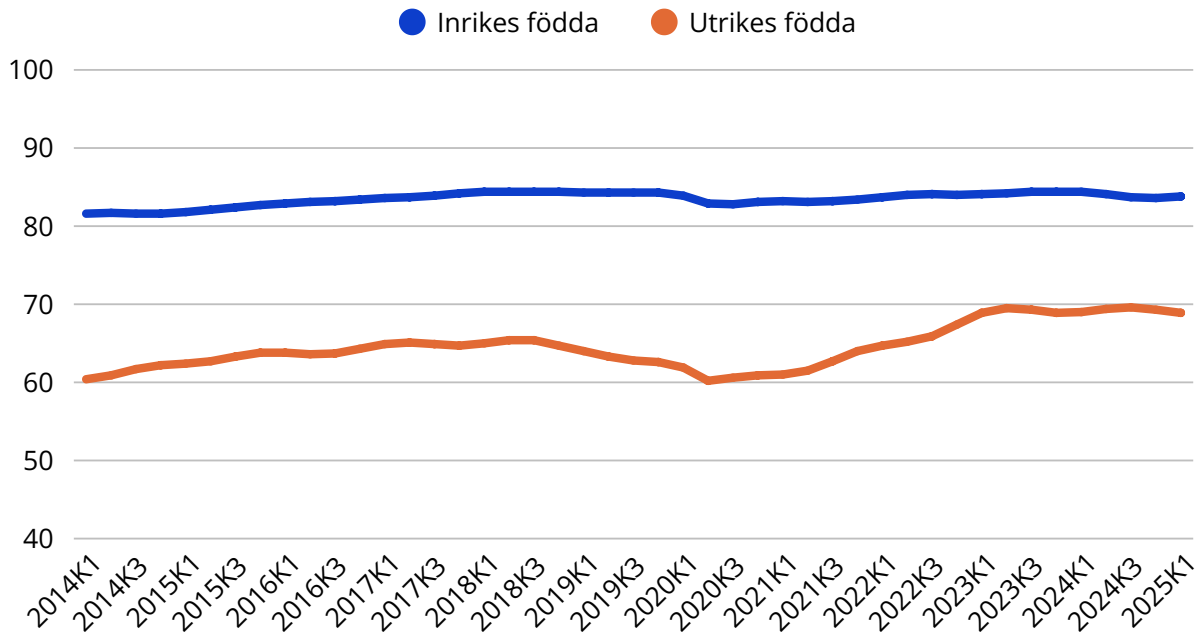
Källa: SCB, arbetskraftsundersökningarna

Andelen i arbete har ökat snabbare bland utrikes födda män. Det första kvartalet i år arbetade drygt 77 procent av de utrikes födda männen, vilket var sju procent fler än samma kvartal 2014.

Diagram 3. Andel sysselsatta i Sverige bland kvinnor (20-64 år), första kvartalet 2014 till 2025

Procent

Källa: SCB, arbetskraftsundersökningarna

Andelen i arbete har även ökat bland utrikes födda kvinnor. Det första kvartalet i år hade 69 procent av de utrikes födda kvinnorna arbete, vilket var nio procentenheter fler än samma kvartal 2014. Skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda kvinnor är dock fortfarande betydande.

Jobb och egenförsörjning i särskilt utsatta områden

17 SÄRSKILT UTSATTA OMRÅDEN

År 2023 klassade Polismyndigheten 17 områden i södra Sverige och Mellansverige som särskilt utsatta.

Tabell 1. Särskilt utsatta områden 2023

Kommun	Område
Borås	Hässleholmen/Hulta och Norrby
Botkyrka	Alby, Hallunda/Norsborg, Fittja
Göteborg	Bergsjön, Lövgärdet, Hammarkullen och Hjällbo
Linköping	Skäggetorp
Malmö	Nydala/Hermosdal/Lindängen och Rosengård
Stockholm	Husby och Rinkeby/Tensta
Södertälje	Ronna/Geneta/Linna och Hovsjö
Örebro	Vivalla

Källa: Polismyndigheten

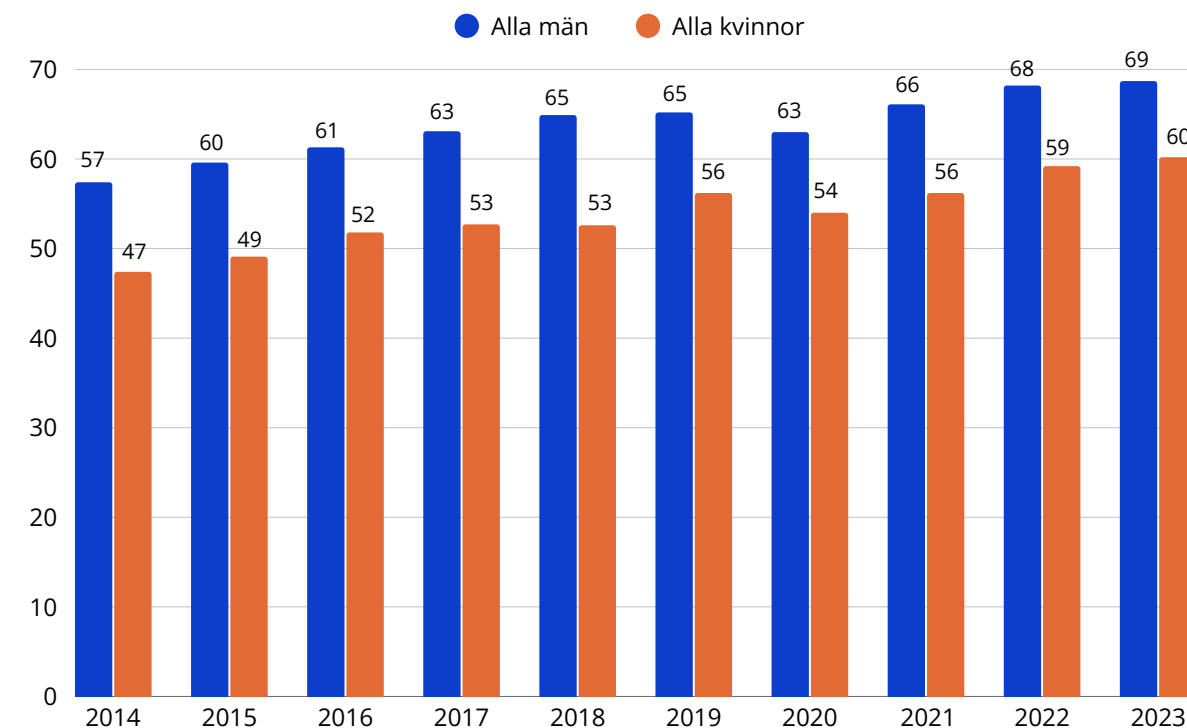
FLER ARBETAR I DE UTSATTA OMRÅDENA

Den ökade sysselsättningen bland de utrikes födda i hela landet syns extra tydligt i de utsatta områdena där en stor andel av de boende är utrikes födda. I de utsatta områdena har andelen i jobb ökat stadigt sedan 2014 med undantag för pandemiåret 2020.

År 2023 arbetade 69 procent av männen och 60 procent av kvinnorna i de utsatta områdena. Sedan 2014 har andelen sysselsatta ökat med elva procentenheter bland män och med 13 procentenheter bland kvinnor.

Den stadigt ökade sysselsättningen innebär att en tydlig majoritet av de boende i de utsatta områdena har ett arbete. Det finns förklaringar till detta. Åren 2022 och 2023 var arbetsmarknaden stark och många av de särskilt utsatta områdena ligger i starka arbetsmarknadsregioner med goda jobbmöjligheter i närområdet. Dessutom har reformeringen av Arbetsförmedlingen varit framgångsrik. En hög andel av de arbetslösa som deltar i matchningstjänsten Rusta och matcha har fått arbete. Även de som går på arbetsmarknadsutbildningar får arbete i allt högre utsträckning. Den goda sysselsättningsutvecklingen skapar en stabil grund för integration och ökar motståndskraften mot kriminalitet i de särskilt utsatta områdena. Det saknas statistik över utvecklingen i de utsatta områdena efter 2023. Det är sannolikt att den svagare arbetsmarknaden under 2024 och början av 2025 påverkat sysselsättningen i de utsatta områdena.

Diagram 4. Andel sysselsatta (20–64 år) i särskilt utsatta områden
Procent

Källa: SCB Yrkesregistret

EXTRA BRA UTVECKLING FÖR NYANLÄNDA

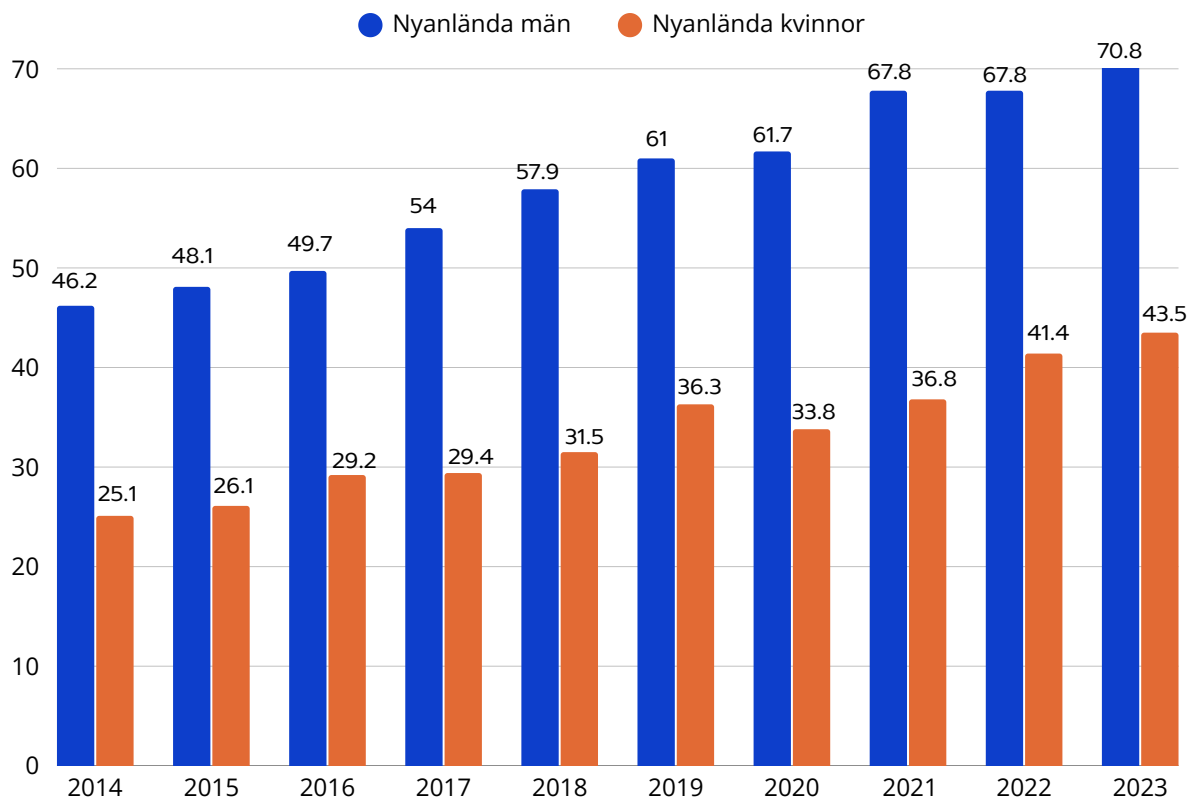
Det tar tid för utrikes födda att etablera sig på arbetsmarknaden och sysselsättningen bland nyanlända brukar därför vara extra låg. Läget har dock förbättrats de senaste åren och nyanlända kommer snabbare in på arbetsmarknaden än tidigare.¹

Den snabbare integrationen av nyanlända syns extra tydligt i de utsatta områdena. Sedan 2014 har andelen nyanlända män i arbete i de utsatta områdena ökat från 46 till 71 procent. Sysselsättningen bland nyanlända män i de utsatta områdena var 2023 faktiskt något högre än bland samtliga män i områdena. Att nyanlända män så snabbt fått arbete visar att de personer som anlänt till Sverige efter 2018 har etablerat sig snabbare på arbetsmarknaden än de som anlände tidigare.

[1] Källa SCB Yrkesregistret. Mellan 2014 och 2023 ökade sysselsättningen bland nyanlända män med 21 procentenheter och bland nyanlända kvinnor med 15 procentenheter. Som nyanlända räknas utrikes födda som varit folkbokförda i Sverige i högst fem år.

Diagram 5. Andel sysselsatta nyanlända (20–64 år) i särskilt utsatta områden

Procent

Källa: SCB Yrkesregistret

Anm: Som nyanlända räknas personer som varit folkbokförda i Sverige i högst fem år.

Även bland nyanlända kvinnor i de utsatta områdena har andelen i arbete ökat. År 2023 arbetade 44 procent av de nyanlända kvinnorna jämfört med 25 procent 2014. Pandemin 2020 minskade sysselsättningen tillfälligt bland nyanlända kvinnor men drabbade inte de nyanlända männen. Gapet i sysselsättning mellan nyanlända män och kvinnor i de utsatta områdena är fortfarande högt. Andelen i arbete är 27 procentenheter högre bland de nyanlända männen.

FÄRRE SJÄLVFÖRSÖRJANDE ÄN ARBETANDE

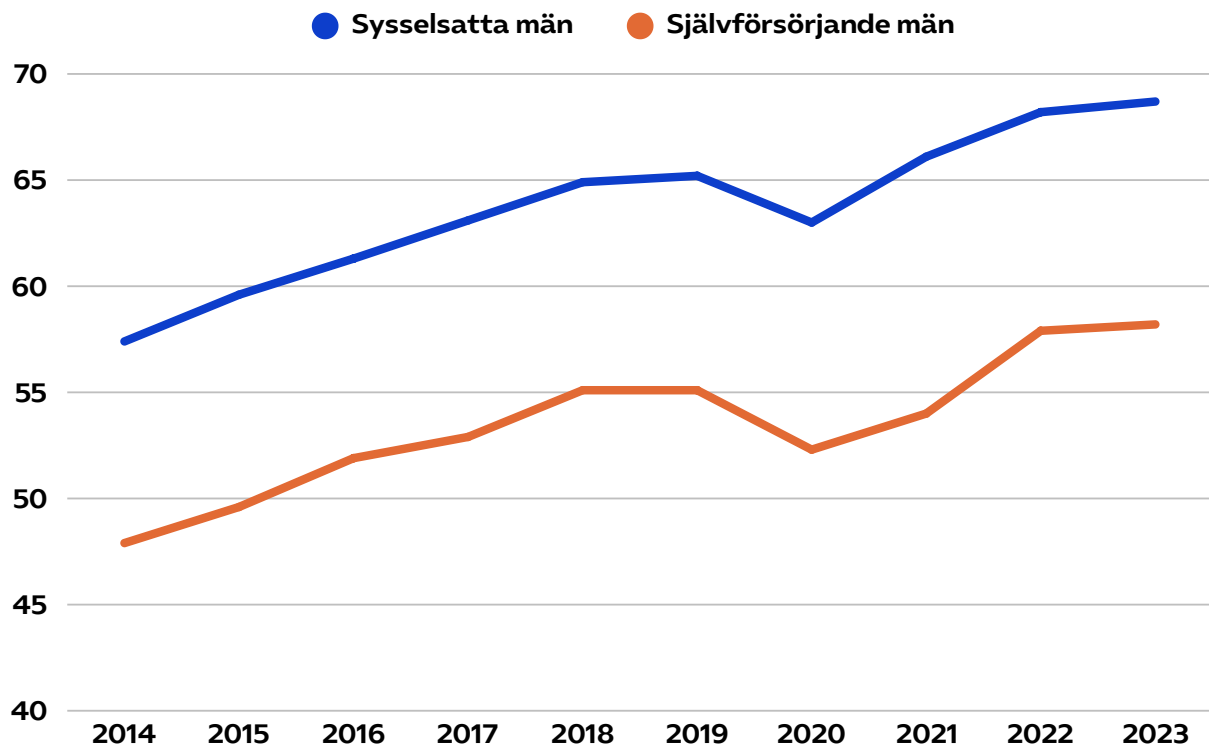
Av de som arbetar i de särskilt utsatta områdena kan inte alla försörja sig på sitt arbete. Vissa är fortfarande beroende av övriga familjemedlemmar eller offentliga bidrag för en del av sin försörjning. SCB har nyligen tagit fram ett mått över självförsörjningsgraden i befolkningen. För att räknas som självförsörjande på arbete krävs en arbetsrelaterad årsinkomst före skatt på tre inkomstbasbelopp, vilket motsvarar 20 150 kronor i månaden 2025. År 2023 räknades 75 procent av befolkningen i Sverige mellan 20 och 64 år som självförsörjande.² I de särskilt utsatta områdena är andelen självförsörjande betydligt lägre. År 2023 kunde 52 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år i de utsatta områdena försörja sig själva på arbete.³

[2] 19,9 procent av befolkningen var inte självförsörjande. Återstoden 5,3 procent var studerande eller värnpliktiga. SCB (2025) [Självförsörjning efter region \(inkl. RegSQ\), kön, ålder och födelseregion. År 2013 - 2023. PxWeb](#)

[3] 42 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år i de utsatta områdena var inte självförsörjande på arbete. Återstående sex procent var studerande eller värnpliktiga.

Diagram 6. Andel sysselsatta och självförsörjande män (20 - 64 år) i särskilt utsatta områden

Procent

Källa: SCB, yrkesregistret samt självförsörjningsstatistik

Andelen av befolkningen i de särskilt utsatta områdena som kan försörja sig på arbete har dock stigit varje år sedan 2014 – med undantag för pandemiåret 2020. Sedan 2014 har andelen självförsörjande i de utsatta områdena ökat med tio procentenheter. Ökningen har varit något större bland män än bland kvinnor.

År 2023 hade 69 procent av männen i de utsatta områdena ett arbete och 58 procent var självförsörjande. Bland kvinnorna i de utsatta områdena var 60 procent sysselsatta och 45 procent var självförsörjande.

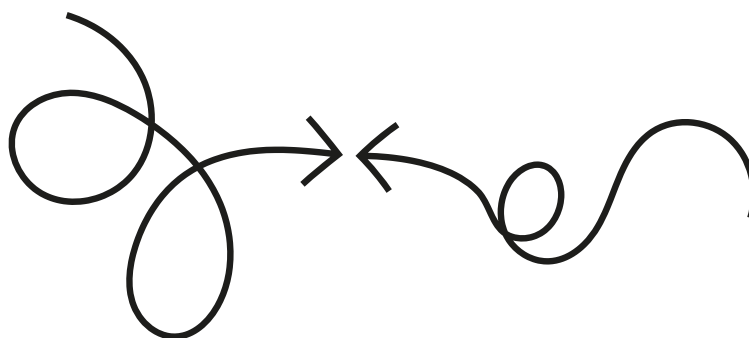
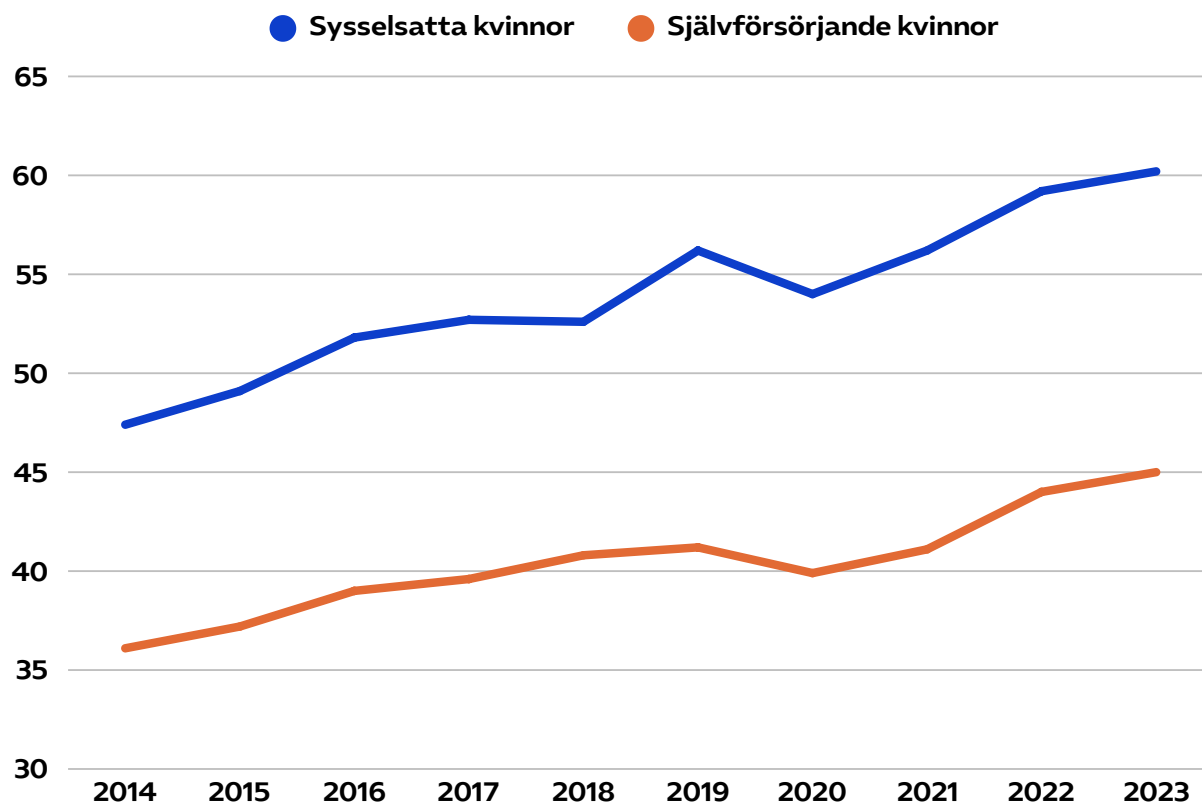

Diagram 7: Andel sysselsatta och självförsörjande kvinnor (20 - 64 år) i särskilt utsatta områden

Procent

Källa: SCB, yrkesregistret samt självförsörjningsstatistik

Även om andelen självförsörjande är lägre än andelen i arbete är det tydligt att självförsörjningsgraden växer med sysselsättningen. Att få någon form av arbete är första steget till att bli självförsörjande.

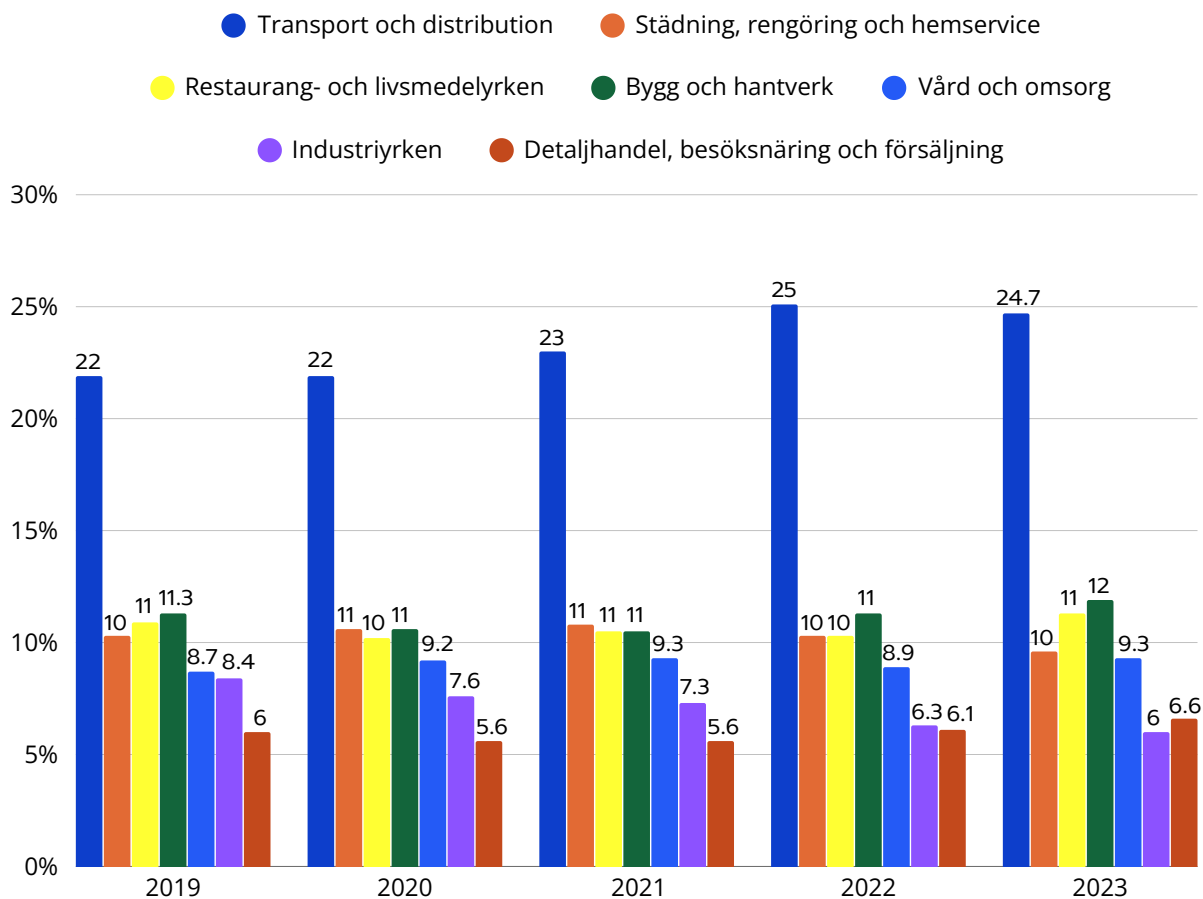
Tjänstesektorn skapar jobben i utsatta områden

TRANSPORTYRKEN VANLIGAST BLAND MÄN I UTSATTA OMRÅDEN

Nära 69 procent av männen i de särskilt utsatta områdena arbetar, vilket är en ökning med drygt elva procentenheter sedan 2014. Fortsatt dominerar privat tjänstesektor som arbetsgivare bland männen som bor i särskilt utsatta områden. Fyra av fem män jobbar i tjänstesektorn. Övriga återfinns i bygg och hantverk samt industriyrken.

Diagram 8. De vanligaste yrkeskategorierna bland alla män (20 - 64 år) i särskilt utsatta områden

Procent

Källa: SCB, yrkesregistret

Nästan var fjärde arbetande man arbetade inom transport och distribution 2023. Andelen män som arbetar i branschen minskade dock något jämfört med året innan. Andelen som arbetar inom industrin har minskat under en längre tid och 2023 arbetade fler män inom detaljhandel, besöksnäring och försäljning än i industrin. Lagerarbete är fortsatt det vanligaste yrket bland män i de särskilt utsatta områdena. En ökning bland föraryrken noteras under 2023.

Tabell 2. De fem vanligaste yrkena bland män i särskilt utsatta områden 2023

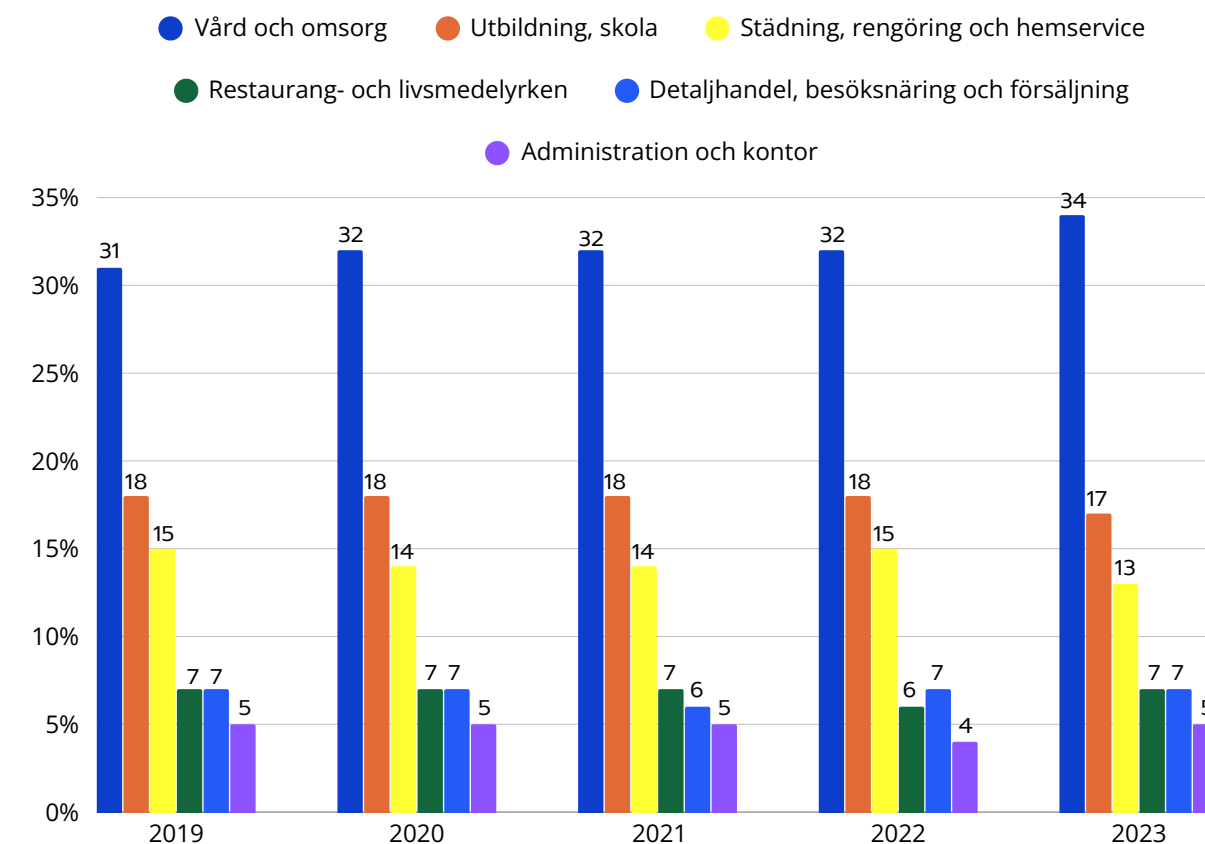
Yrke	Andel av arbetande, procent
Lager och terminalpersonal	6.6
Städare	6.1
Restaurang- och köksbiträden med flera	5.7
Taxiförare med flera	4.4
Buss och spårvagnsförare	3.2

Källa: SCB, yrkesregistret och egna beräkningar

VÅRDYRKEN VANLIGAST BLAND KVINNOR I UTSATTA OMRÅDEN

I de särskilt utsatta områdena arbetade drygt 60 procent av kvinnorna 2023, vilket var en ökning med nästan 13 procentenheter sedan 2014.

Diagram 9. De vanligaste yrkeskategorierna bland alla kvinnor (20 - 64 år) i särskilt utsatta områden
Procent

Källa: SCB, yrkesregistret

Vård och omsorg är den största arbetsgivaren för kvinnor i utsatta områden. 34 procent av arbetande kvinnorna är anställda inom vård och omsorg. Den näst största branschen är utbildning och skola som anställer 17 procent av de arbetande kvinnorna följt av städning med 13 procent. Andelen anställda kvinnor inom vård och omsorg har ökat något det senaste året medan andelen minskat något inom utbildning och städning.

Tabell 3. De fem vanligaste yrkena bland kvinnor i särskilt utsatta områden 2023

Yrke	Andel av arbetande, procent
Städare	9.9
Barnskötare	8.6
Undersköterskor, hemtjänst, hemsjukvård och äldreboende	7.8
Vårdbiträden	7.6
Personliga assistenter	5.9

Källa: SCB, yrkesregistret och egna beräkningar

Den fem vanligaste yrkena bland kvinnor 2023 var desamma som året innan men andelen städare, barnskötare och undersköterskor hade minskat något medan andelen vårdbiträden och personliga assistenter hade ökat.

FLER BRANSCHER VANLIGA BLAND NYANLÄNDA MÄN I UTSATTA OMRÅDEN

År 2023 arbetade 71 procent av de nyanlända männen i de utsatta områdena. För första gången var andelen nyanlända män i arbete i de utsatta områdena högre än bland samtliga män i samma områden. Flera förändringar har skett inom vilka yrkeskategorier de nyanlända männen arbetar i under de senaste åren.

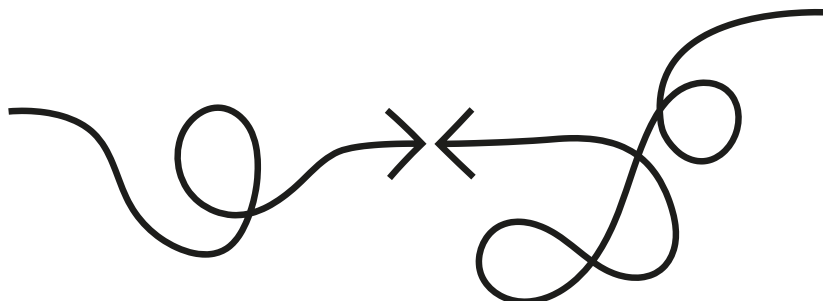
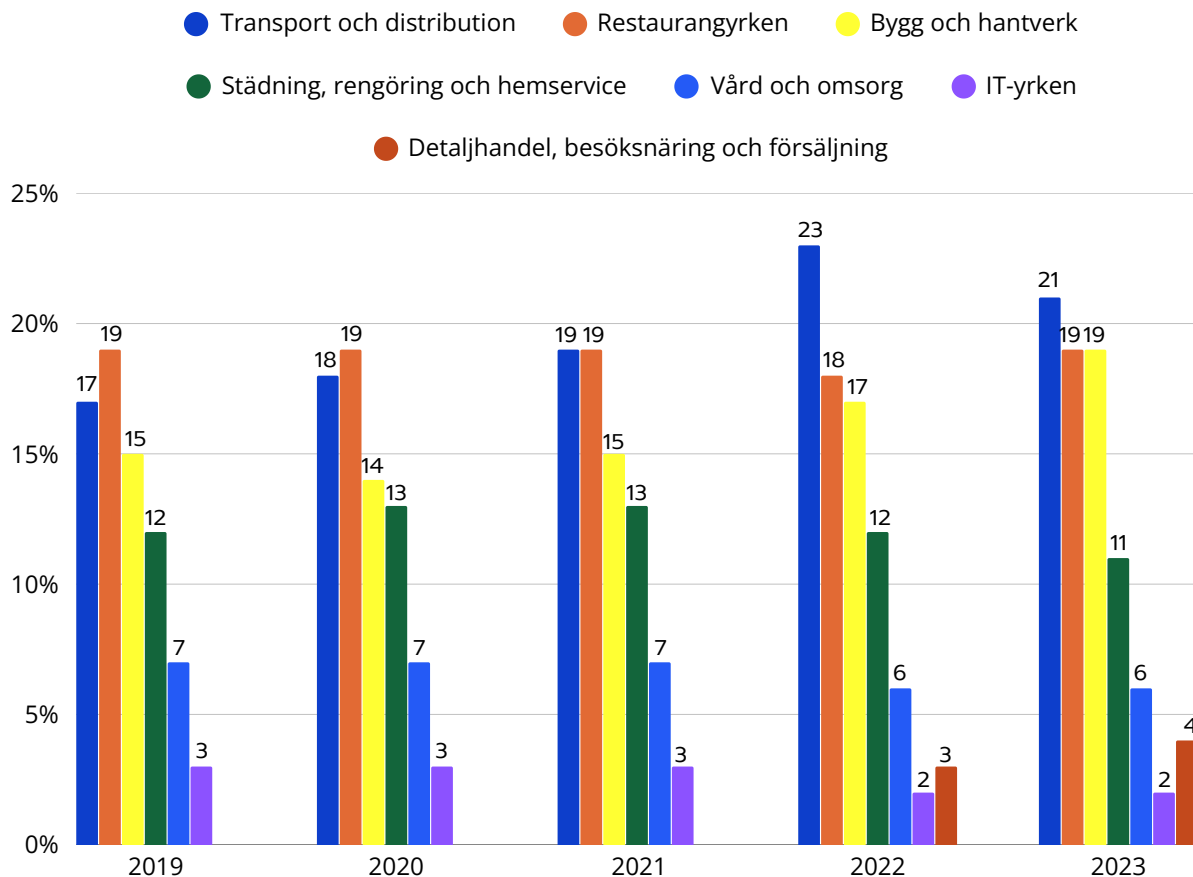

Diagram 10. De vanligaste yrkeskategorierna bland nyanlända män i särskilt utsatta områden

Procent

Källa: SCB, yrkesregistret

Andelen nyanlända män som jobbar inom yrkeskategorin transport och distribution minskade efter flera års ökning till 21 procent 2023. Strax under 20 procent av de nyanlända männen arbetar inom bygg och hantverk respektive restaurang. Andelen inom bygg och hantverk har ökat betydligt de senaste åren.

Restaurang- och köksbiträde var 2023 med god marginal det enskilt vanligaste yrket för nyanlända män. Även kockar och kallskänkor fanns på listan över de fem vanligaste yrkena. Drygt nio procent av de nyanlända männen jobbade som städare vilket gjorde yrket till det näst vanligaste. Lager och terminalpersonal samt olika typer av förare tillhörde också de fem vanligaste yrkena bland nyanlända män.

Flera faktorer kan förklara att så många fler nyanlända män i de särskilt utsatta områdena arbetar än tidigare. Efterfrågan på personal efter pandemin har varit stor bland företagen. I de yrken där de nyanlända männen dominerar går det ofta att klara sig utan kvalificerade språkkunskaper.

Tabell 4. De fem vanligaste yrkena bland nyanlända män i särskilt utsatta områden

Yrke	Andel av arbetande, procent
Restaurang- och köksbiträden med flera	11.9
Städare	9.1
Lager- och terminalpersonal	6.3
Övriga bil-, motorcykel och cykelförare	5.1
Kockar och kallskänkor	4.2

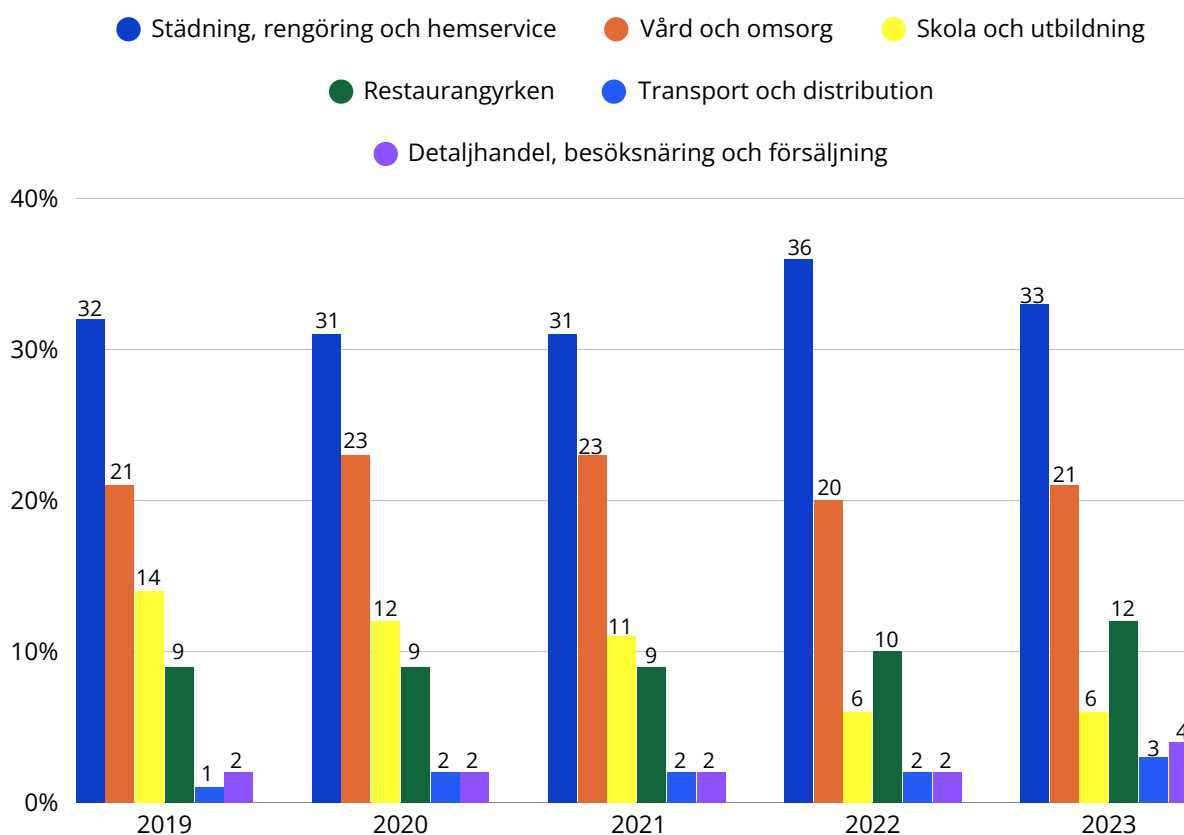
Källa: SCB, yrkesregistret och egna beräkningar

DE VANLIGASTE YRKENA BLAND NYANLÄNDA KVINNOR I SÄRSKILT UTSATTA OMRÅDEN

År 2023 arbetade 44 procent av de nyanlända kvinnorna i de särskilt utsatta områdena, vilket var 19 procentenheter fler än 2014.

Diagram 11. De vanligaste yrkeskategorierna bland nyanlända kvinnor i särskilt utsatta områden

Procent

Källa: SCB, yrkesregistret

År 2023 arbetade 33 procent av de nyanlända kvinnorna i utsatta områden inom städning, rengöring och hemservice som fortsätter att vara den största yrkeskategorin även om den minskat något det senaste året. Vård och omsorgsyрки är den näst vanligaste yrkeskategorin med 21 procent av de anställda. Tolv procent av de nyanlända kvinnorna arbetar inom restaurang och andelen ökar även om den är mycket lägre än bland de nyanlända männen.

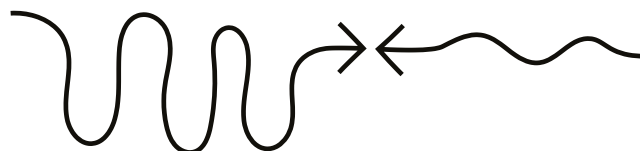
Städare fortsätter att vara det i särklass vanligaste yrket bland nyanlända kvinnor även om andelen har minskat över tiden. Personliga assistenter har blivit ett vanligare yrke medan andelen barnskötare bland nyanlända kvinnor har minskat över tiden.

Tabell 5. De fem vanligaste yrkena bland nyanlända kvinnor i särskilt utsatta områden 2023

Yrke	Andel av arbetande, procent
Städare	31
Personliga assistenter	7.9
Vårdbiträden	7.7
Restaurang- och köksbiträden med flera	7.5
Barnskötare	3.4

Källa: SCB, yrkesregistret och egna beräkningar

Även om andelen nyanlända kvinnor boende i särskilt utsatta områden som jobbar har ökat under 2023 är det många fler män som jobbar. Varför är det så? Ingenting tyder på att efterfrågan på arbetskraft i de mest populära yrkena för män och kvinnor skiljer sig åt. Orsakerna till att kvinnorna inte får jobb i samma utsträckning som männen måste sökas på andra områden. Det tar längre tid för nyanlända kvinnor att etablera sig på arbetsmarknaden än det tar för nyanlända män, vilket troligen beror på flera faktorer. Personerna kommer från länder där kvinnligt förvärvsarbete är mindre vanligt. De flesta nyanlända kvinnor är unga och i barnafödande ålder, vilket också försenar etableringen på arbetsmarknaden. Utrikesfödda kvinnors sysselsättning brukar dock öka märkbart när de varit i Sverige i drygt fem år. Åtgärder för att snabba på etableringen är därför angelägna.

Stora kompetensbehov i de vanligaste yrkena i särskilt utsatta områden

I de föregående kapitlen presenterade vi vilka yrken som dominerar bland de boende i de särskilt utsatta områdena. Kartläggningen visade att en överväldigande andel arbetade i den privata tjänstesektorn. Utifrån de prognoser Arbetsförmedlingen presenterar över möjligheterna till arbete i olika yrken kan vi se att de boende i de särskilt utsatta områdena arbetar i yrken där det finns kompetensbehov och bristen på personal är fortsatt stor trots de senaste årens lågkonjunktur.

Tabell 6. Yrkesprognoser samt antal lediga jobb för ett urval av tjänsteyrken

Yrke	Möjligheter till arbete 2025	Möjligheter till arbete 2030	Lediga jobb på Platsbanken
Undersköterskor	Stora möjligheter	Förväntas öka	11 541
Vårdbiträden	Stora möjligheter	Förväntas öka	6 502
Personliga assistenter	Stora möjligheter	Förväntas öka	4 544
Lastbilsförare	Stora möjligheter	Oförändrad	1 206
Lager- och terminalpersonal	Små möjligheter	Oförändrad	1 960
Restaurang- och köksbiträden	Stora möjligheter	Oförändrad	1 205
Kockar, köksmästare och souschefer	Stora möjligheter	Förväntas Öka/Oförändrad	1 353
Städare	Stora möjligheter	Oförändrad	1 686
Barnskötare	Små möjligheter	Oförändrad	907
Maskinoperatörer inom tillverkning	Stora möjligheter	Förväntas minska	1 002
Buss- och spårvagnsförare	Stora möjligheter	Oförändrad	211
Träarbetare och snickare	Små möjligheter	Förväntas öka	617

Källa: Arbetsförmedlingens yrkesprognoser maj 2025 respektive Platsbanken 2025-05-23

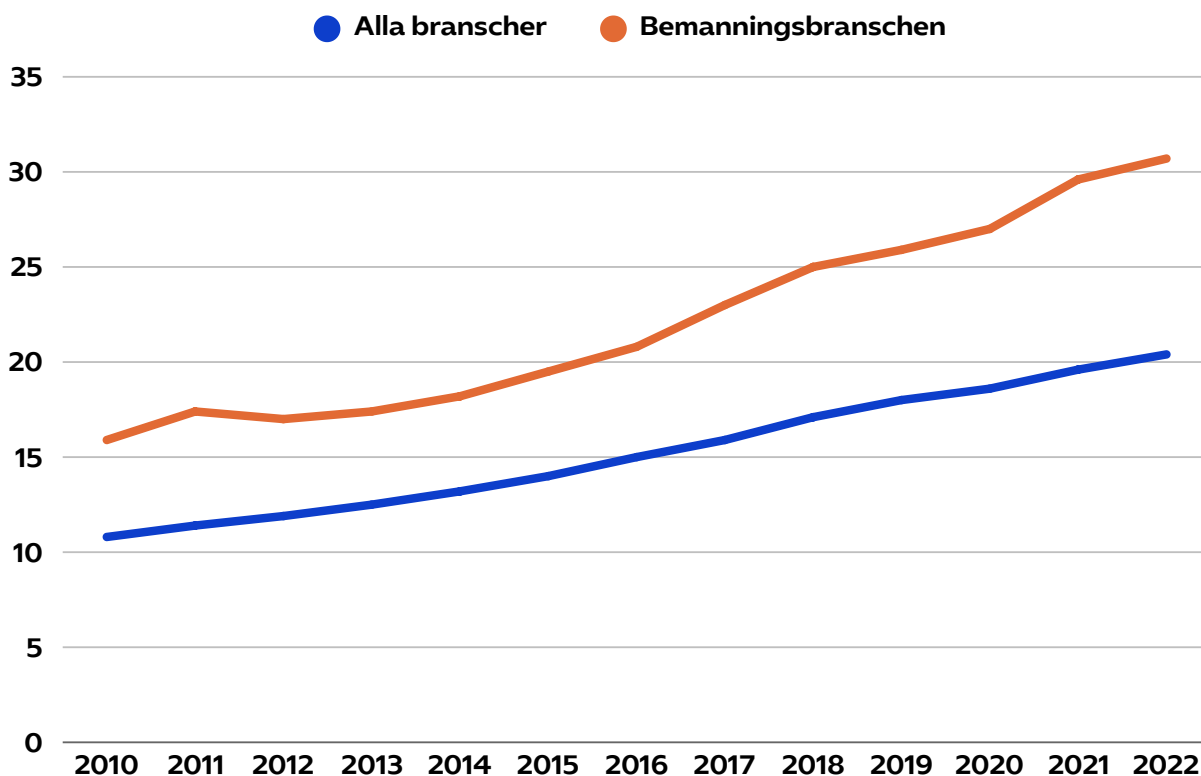
I slutet av maj fanns nära 80 000 lediga jobb på Arbetsförmedlingens Platsbanken. Flest antal lediga jobb bland bristyrkena i de utsatta områdena finns inom vården: undersköterskor, vårdbiträden och personliga assistenter, följt av transport, lager och distribution, restaurangbranschen och städ och hemservice.

De flesta av de yrken som dominerar i de särskilt utsatta områdena är bristyrken som kräver högst gymnasieutbildning. Inom ett par yrkesgrupper är det tydligt att anställda går från ingångsyren till bristyrken. Det gäller till exempel för kvinnor som jobbar som vårdbiträden i äldreomsorgen och sedan studerar till undersköterskor.

Flertalet av de yrken som är vanligt förekommande bland de boende i särskilt utsatta områden är även mycket vanliga för de som får anställning genom ett bemanningsföretag, till exempel yrken inom transport och distribution.

Diagram 12: Andel utrikes födda i bemanningsbranschen respektive alla branscher

Procent

Källa: SCB

SCB:s yrkesstatistik tar enbart hänsyn till det yrke som personen har, inte vem som är arbetsgivare. SCB:s statistik för arbetsgivare visar att personer födda utanför Norden i 50 procent större utsträckning arbetade i bemanningsbranschen än hos övriga arbetsgivare. Det blivit allt vanligare att personer födda utanför Norden jobbar i denna bransch. Det tyder på att bemanningsbranschens roll som integrationsmotor för utrikesfödda är underskattad.

Vad säger de boende i de särskilt utsatta områdena?

I maj 2025 ställde Almega, genom Indikator, två frågor till de boende i särskilt utsatta områden i Stockholmsregionen om vad som behövs för att fler i dessa områden ska få ett jobb eller kunna jobba mer. Fler än 1200 personer svarade på frågorna.

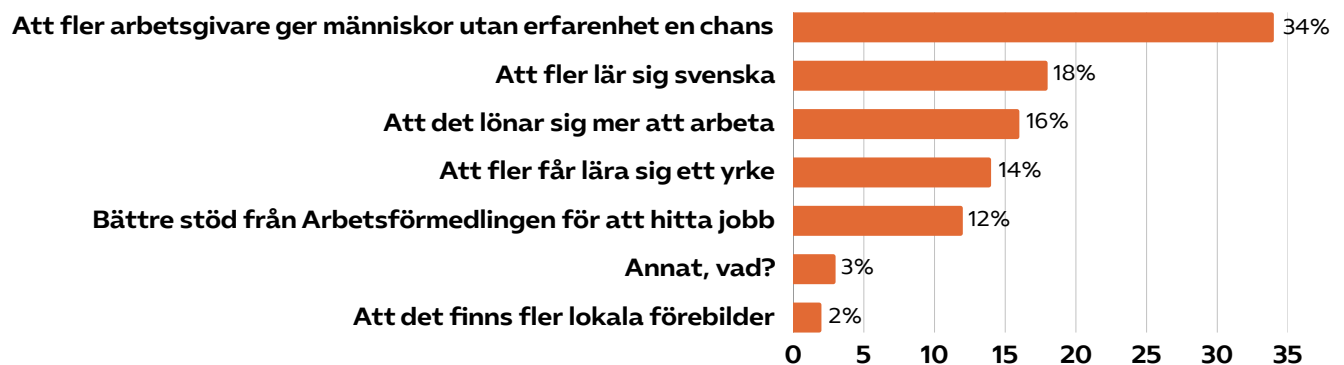
Fråga 1: Vad tror du skulle kunna hjälpa fler i ditt område att få ett arbete – eller att arbeta mer om de idag bara har deltidsjobb?

Procent

Fråga 2: Vad tror du är allra viktigast för att hjälpa fler i ditt område att få ett arbete – eller att arbeta mer om de idag bara har deltidsjobb?

Procent

Det vanligaste svaret är att arbetsgivare måste ge fler personer utan erfarenhet en chans. Även bättre kunskaper i svenska lyfts fram.

Fyra reformer att genomföra. Sverige kan inte vänta.

I kontrast till den allmänna uppfattningen så får allt fler personer i de särskilt utsatta områdena jobb. Det gäller inte minst de nyanlända. Samtidigt är arbetslösheten fortsatt hög och de sociala utmaningarna stora. Även om utvecklingen går i rätt riktning återstår mycket att göra. För att förstärka den positiva utvecklingen behövs fler reformer för att öka andelen arbetande och självförsörjande i dessa områden.

1 LÅT FLER ARBETSSÖKANDE FÅ AKTIVA INSATSER

Reformen av Arbetsförmedlingen har varit framgångsrik men alltför begränsad. Alldeles för få arbetslösa får idag ta del av insatserna hos fristående leverantörer som leder till jobb. Utvecklingen av insatser och tjänster för arbetssökande hos Arbetsförmedlingen behöver därför fortsätta, inte minst gällande att stärka kunskaperna i det svenska språket.

Resultaten i matchningstjänsten Rusta och Matcha hos fristående leverantörer har överträffat förväntningarna. Under 2023 gick 37 procent av deltagarna från arbetslöshet till egen försörjning.⁴

Arbetsförmedlingens prognos är att ungefär 42 500 arbetslösa ska delta i tjänsten varje månad i år.⁵ Antalet deltagare borde vara mycket högre. Trots lågkonjunkturen finns många lediga jobb att matcha de arbetslösa emot och företagen har svårt fylla även jobb med lägre krav på utbildning och erfarenhet.

De rustande tjänsterna och arbetsmarknadsutbildningar som Arbetsförmedlingen ansvarar för bör i motsvarande utsträckning växa de kommande åren. Tjänsterna vänder sig bland annat till utrikes födda kvinnor med låg utbildning och liten arbetslivserfarenhet. Arbetsmarknadsutbildningar till vårdbiträden, serviceassistenter i omsorgen och lokalvårdare behöver utökas kraftigt.

[4] Arbetsförmedlingens årsrapport 2023, sidan 26
[5] Arbetsförmedlingens utgiftsprognos, april 2025

2 SKÄRP KRAVEN PÅ AKTIVITET I BIDRAGSSYSTEMEN OCH KONTROLLERA ATT REGLERNA EFTERLEVS

Arbetsförmedlingens kontrollsystem ska finnas för att motverka att arbetslösa tackar nej till jobb. Att tacka nej till jobb ska i normalfallet leda till en längre avstängning från ersättning.

Alltför många arbetsgivare i tjänstesektorn upplever frustration över att arbetssökande söker jobb utan att egentligen vara intresserade av att jobba.⁶ Det är helt emot tanken med våra skyddsnät och socialförsäkringssystem. Granskningsrapporter visar att Arbetsförmedlingen behöver förbättra sin kontrollverksamhet.⁷

Almega föreslår att Arbetsförmedlingen skärper myndighetsutövningen både vad gäller bedömningen av vad som är lämpligt arbete och kontrollen av arbetssökandet samt att sanktionstrappan tillämpas mera strikt än vad som är fallet idag.

3 ÖKA SKILLNADEN MELLAN BIDRAG OCH ARBETE

Det måste alltid löna sig mer att arbeta än att gå på bidrag – det är kärnan i arbetslinjen. Tyvärr lönar det sig alltför dåligt för många grupper som lever på sociala ersättningar att börja arbeta idag. För en familj med två vuxna och ett barn som lever på ekonomiskt bistånd ökar hushållets disponibla inkomst med endast 200 kronor i månaden om ena partnern börjar arbeta heltid som vårdbiträde. För barnfamiljer med fler barn är vinsten av att en börjar arbeta noll.⁸

De ekonomiska incitamenten för att börja arbeta måste öka. För det första handlar det om att sänka skatten på arbete. Almega föreslår en utbyggnad av jobbskatteavdraget riktat mot dem med de lägsta inkomsterna.

För det andra behöver man strama åt bidragssystemet. Att det idag är möjligt för hushåll att via bidrag och ersättningar få en disponibel inkomst som motsvarar en heltidsinkomst från arbete är oroväckande. Incitamenten att gå från bidrag till arbete måste öka genom att det sammanlagda belopp som ett hushåll kan få från ekonomiskt bistånd, bostadsbidrag och barnbidrag begränsas. Ett annat alternativ är att reducera eller avskaffa flerbarnstillägget i barnbidraget.

4 SÄNK ARBETSGIVARAVGIFTERNA

Det måste bli billigare att anställa. Sverige har bland de högsta arbetskraftskostnaderna i Europa. Detta beror inte på att vi betalar världens högsta löner utan beror i huvudsak på våra höga arbetsgivaravgifter. Sverige sticker ut internationellt och det är idag 50 procent dyrare att anställa någon i Sverige jämfört med övriga Europa och nästan 20 procent dyrare jämfört med stora konkurrentländer som Nederländerna, Tyskland och Finland.

Detta hämmar särskilt svenska tjänstesektorn då tjänsteföretag är mer personalintensiva. Om tjänstesektorn ska fortsätta att skapa välbefinnande och jobb i Sverige får vi inte straffbeskatta branschens viktigaste resurs – kompetensen. För att göra det billigaste att anställa och ha kvar personal måste vi sänka arbetsgivaravgifterna.

Almega vill att arbetsgivaravgiften sänks med tre procentenheter för alla anställda. Sänkningen bör ske gradvis i takt med budgetutrymmet.

[6] Stadsbranschen: Arbetslösa vill inte ha våra jobb – "Skickar ansökan för att få bidrag". | Tidningen Näringslivet, Krögare varnar för mängder av oseriösa

jobbansökningar – "Bekväma och lata" | Tidningen Näringslivet

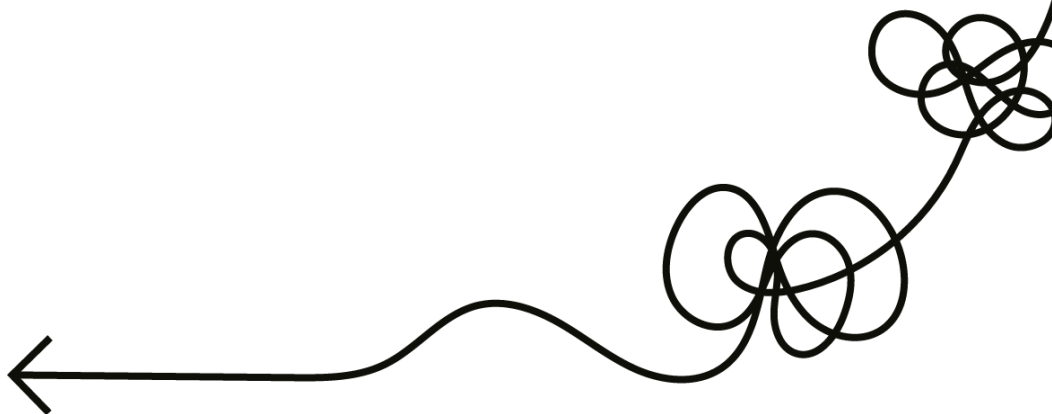
[7] Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (2023) "Arbetsförmedlingen behöver vidareutveckla och anpassa sin kontrollverksamhet"

<https://www.iaf.se/pressrum/aktuellt-och-pessmeddelanden/arbetsformedlingen-behovet-vidareutveckla-och-anpassa-sin-kontrollverksamhet/> (hämtad 2023-05-16)

[8] Almega (2023) Att börja eller inte börja arbeta | Almega

Referenslista

1. Källa SCB Yrkesregistret. Mellan 2014 och 2023 ökade sysselsättningen bland nyanlända män med 21 procentenheter och bland nyanlända kvinnor med 15 procentenheter. Som nyanlända räknas utrikes födda som varit folkbokförda i Sverige i högst fem år.
2. 19,9 procent av befolkningen var inte självförsörjande. Återstoden 5,3 procent var studerade eller värnpliktiga. SCB (2025) Självförsörjning efter region (inkl. RegSO), kön, ålder och födelseregion. År 2013 - 2023. PxWeb
3. 42 procent av befolkningen mellan 20 och 64 år i de utsatta områdena var inte självförsörjande på arbete. Återstående sex procent var studerande eller värnpliktiga.
4. Arbetsförmedlingens årsrapport 2023, sidan 26
5. Arbetsförmedlingens utgiftsprognos, april 2025
6. Städbranschen: Arbetslösa vill inte ha våra jobb – "Skickar ansökan för att få bidrag" | Tidningen Näringslivet, Krögare varnar för mängder av oseriösa jobbansökningar – "Bekväma och lata" | Tidningen Näringslivet
7. Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (2023) "Arbetsförmedlingen behöver vidareutveckla och anpassa sin kontrollverksamhet" <https://www.iaf.se/pressrum/aktuellt-och-pressmeddelanden/arbetsformedlingen-behover-vidareutveckla-och-anpassa-sin-kontrollverksamhet/> (hämtad 2023-05-16)
8. Almega (2023) Att börja eller inte börja arbeta | Almega

4